

PROFILAKTIK INSPEKTORINING AXOLI O'RTASIDA XUQUQIY
TARG'IBOT FAOLIYATINI TASHKIL QILISHNING
JAMIYATIMIZDAGI DOLZARBLIGI

A.F.Murodiloev

318-gurux kursanti

Annotatsiya: *Ushbu maqolada xalqimizning huquqiy darajasini oshirish, profilaktik inspektorning bu jarayonda ishtiroki, uning targ'ibot-tashviqot ishlari haqida so'z boradi.*

Kalit so'zlar: *sub'ekt, qonun, himoya, huquqiy bilim, huquq normalari, Huquqiy targ'ibot, fuqaro, madaniyat, shaxs.*

Mamlakatimizda mustaqillik davrida huquqiy targ'ibot masalasiga hukumat darajasida jiddiy e'tibor qaratilib kelinmoqda. Bizning targ'ibot-tashviqot ishlarimiz ko'pincha tor doiralarda qolib ketyapti, hayotning keng qatlamlariga kirib bora olmayapti, tajribasiz, g'o'r, bilimi, dunyoqarashi cheklangan ayrim yoshlarning ongiga yetib bormayapti. Natijada ular bizga yot bo'lgan tashqi ta'sirlarga, buzg'unchi g'oyalarga ko'rko'rona berilib, hatto o'z ota-onasiga, xalqi va Vataniga qo'l ko'taruvchi yovuz qotillarga aylanmoqda. Biz barcha ma'rifiy mamlakatlarda bo'lganidek, g'oyaga qarshi g'oya bilan kurashish tarafdorimiz. Afsuski, mutaassib, nasl nasabini unutgan kimsalar bilan g'oyaviy munozaraga kirishishning o'zi bir azob. Chunki ularning ongi shu darajada zaharlanganki, ular miyasiga o'rnashib qolgan aqidadan o'zga biron-bir haqiqatni tasavvuriga ham sig'dira olmaydi. Agar ular bilan bahsga kirishmoqchi bo'lsangiz, ikkita savolga javob beradi-yu, keyin qotib turaveradi – uchinchi savolga javob berishga na bilim bor, na idrok, na hayotiy tajriba», deb bildirgan fikrlari oddiy haqiqat. Bu fikrlar targ'ibot va tashviqot masalalarining nechog'lik dolzarb ahamiyat kasb etishini anglatadi. Mazkur dolzarblikni qonun hujjatlari bilan ayrim sub'ektlar zimmasiga aholi o'rtasida keng doirada huquqiy targ'ibotni amalga oshirish vazifasi yuklatilganligida ham ko'rishimiz mumkin. Ba'zi bir manbalarda keltirilishicha, huquqiy targ'ibot o'z mazmun mohiyatiga ko'ra shunday ta'sir choralar tizimidirki, u orqali jamiyatda yuksak huquqiy madaniyat va huquqiy ong darajasiga erishiladi. Undan ko'zlangan maqsad esa fuqarolarga zarur huquqiy bilimlarni berish va ularda qonunlarga hurmat ruhini shakllantirishdan iboratdir. Shu bilan birga huquqiy targ'ibot o'z mohiyatiga ko'ra turli vazifalarni amalga oshirib, eng avvalo, u jamiyat va shaxs o'rtasidagi munosabatlarda zarur vosita

sifatida maydonga chiqadi. Masalaga bunday yondashish huquqiy targ'ibotning quyidagi vazifalarni bajarishini maqsad sifatida belgilab beradi:

- a) mavjud qonunchilik normalari va ularda belgilangan huquqiy mazmunni to'g'ri va aniq anglash;
- b) huquqqa nisbatan chuqur ichki ishonchni shakllantirish;
- v) huquqiy bilimlarni mustaqil tarzda amaliyotda qo'llash qobiliyatini shakllantirish;
- d) huquq normalarining buzilishiga nisbatan murosasiz munosabatda bo'lish hissini shakllantirish.

Huquqiy targ'ibot insonlarga muayyan huquqiy bilimlar va qadriyatlarni yetkazish, huquqiy talablarni ularning shaxsiy e'tiqodi va xulq-atvorining ichki mezoniga aylantirish uchun huquqiy targ'ibotning alohida uslubiy yo'nalishlari zarur. Har bir fuqaroga huquqiy savodxonlik nafaqat javobgarlikka duchor bo'lmaslik uchun, balki, o'z huquqlarini himoya qilish, qonun bilan belgilangan qo'shimcha afzalliklardan foydalanish yoki jamiyat va davlat oldidagi o'z majburiyatlarini sidqidildan bajarish uchun ham kerak bo'ladi. Ya'ni, huquqiy bilimlarni o'zlashtirish uchun turtki sifatida qonun oldidagi qo'rquv emas, balki uni bilishdan rag'bat topish jamiyat va davlat rivoji uchun ko'proq manfaat kasb etadi. Huquqiy targ'ibot orqali fuqarolarning huquqiy axborotga bo'lgan huquqlarini ta'minlash, birinchidan, ularning ijtimoiy hayotda, davlat ishlarida ongli va faol ishtirok etishlari sharti bo'lsa, ikkinchidan, ularning farovon turmush tarzini, umumiy madaniyatini shakllantirish, uchinchidan, huquqbuzarliklarning oldini olish, jamiyatda va kishilararo munosabatlarda osoyishtalik, o'zaro teng huquqli hamkorlikni, ya'ni, bir so'z bilan aytganda adolatli, ma'nan barkamol va yuksak huquqiy madaniyatli jamiyatni qurish omilidir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Mirziyoyev Sh.M. Bilimli avlod - buyuk kelajakning, tadbirkor xalq - farovon hayotning, do'stona hamkorlik esa taraqqiyotning kafolatidir: O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi qabul qilinganining 26 yilligiga bag'ishlangan tantanali marosimdagi ma'ruza // Xalqso'zi. - 2018. - 8 dek.

2. Inson huquqlari umumjahon deklaratsiyasi (1948-yil 10-dekabr)/ Birlashgan Millatlar Tashkiloti Bosh Assambleyasi// <http://constitution.uz/uz/pages/humanrights>.

3. Криминальное насилие: общие проблемы и опыт борьбы в Республике Саха (Якутия) [Текст] / отв. ред. А. И. Долгова. - М., 2004.

4. Gender zo'ravonlik bo'yicha ichki ishlar organlari tomonidan huquqni muhofaza qilish xizmatlarini taqdim etishning standart operatsion ish

tartiblari [Matn]: йурикнома / адаптация буйича мутахассис В. О. Самадович. — Тошкент: Vaktoria press, 2021. — 48 б.

5. Жалилов, Н. 2022. Профилактика инспектори маъмурий иш юритиш фаолиятининг узига хос хусусиятлари. Жамият ва инновациялар . 2, 12/S (Feb. 2022), 348-352. DOI:<https://doi.org/10.47689/2181-1415-vol2-iss12/S-pp348-352>.

6. Жалилов, Н. 2022. Хукукбузарликларнинг якка тартибдаги профилактикаси институтининг назарий асослари. Жамият ва инновациялар . 3, 4/S (May 2022), 397-403. DOI:<https://doi.org/10.47689/2181-1415-vol3-iss4/S-pp397-403>.